Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (kuudes jaosto)

16 päivänä tammikuuta 2014*

Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 99 artikla — Matkapaketit, pakettilomat ja pakettikiertomatkat — Kansallinen lainsäädäntö, jossa säädetään vähimmäisprosenttimääristä vakuudelle, joka matkanjärjestäjällä on oltava kuluttajien suorittamien maksujen palauttamiseksi maksukyvyttömyystilanteessa

Asiassa C-430/13,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Fővárosi Ítélőtábla (Unkari) on esittänyt 12.7.2013 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 29.7.2013, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Ilona Baradics,

Adrienn Bóta,

Éva Emberné Stál,

Lászlóné György,

Sándor Halász,

Zita Harászi,

Zsanett Hideg,

Katalin Holtsuk,

Gábor Jancsó,

Mária Katona,

Gergely Kézdi,

László Korpás,

Ferencné Kovács,

Viola Kőrösi,

Tamás Kuzsel,

* Oikeudenkäyntikieli: unkari.

Attila Lajtai,

Zsolt Lőrincz,

Ákos Nagy,

Attiláné Papp,

Zsuzsanna Peller,

Ágnes Petkovics,

László Pongó,

Zsolt Porpáczy,

Zsuzsanna Rávai,

László Román,

Zsolt Schneck,

Mihály Szabó,

Péter Szabó,

Zoltán Szalai,

Erika Szemeréné Radó,

Zsuzsanna Szigeti,

Nikolett Szőke,

Péter Tóth,

Zsófia Várkonyi ja

Mónika Veress

vastaan

QBE Insurance (Europe) Ltd Magyarországi Fióktelepe ja

Unkarin valtio,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Borg Barthet (esittelevä tuomari) sekä tuomarit M. Berger ja S. Rodin,

julkisasiamies: P. Mengozzi,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian perustellulla määräyksellä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 99 artiklan mukaisesti,

on antanut seuraavan

määräyksen

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatkoista 13.6.1990 annetun neuvoston direktiivin 90/314/ETY (EYVL L 158, s. 59) tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain yhtäältä Ilona Baradics ym., jotka ovat erään matkanjärjestäjän asiakkaita, ja toisaalta QBE Insurance (Europe) Ltd Magyarországi Fióktelepe Minisztérium (jäljempänä QBE Insurance) ja Unkarin valtio, jota edustaa Nemzeti Fejlesztési Minisztérium (jäljempänä Unkarin valtio), ja jossa on kyse kunkin pääasian valittajan järjestettyjen matkojen ostoista maksamien ennakkomaksujen tai kokonaishinnan palauttamisesta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivin 90/314 johdanto-osan 7, 18, 21 ja 22 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”matkailun merkitys jäsenvaltioiden talouselämässä kasvaa jatkuvasti ja matkapaketit ovat tärkeä osa matkailua; antamalla yhteiset vähimmäissäännökset edistettäisiin matkapakettitoiminnan kasvua ja tuottavuutta jäsenmaissa ja annettaisiin tälle toiminnalle yhteisön tason ulottuvuus – –

– –

sopimuksen osapuolena olevan matkanjärjestäjän ja välittäjän pitäisi olla vastuussa suhteessa kuluttajaan sopimuksen mukaisten velvoitteiden asianmukaisesta täyttämisestä; matkanjärjestäjän ja välittäjän pitäisi lisäksi olla vastuussa vahingosta, joka kuluttajalle aiheutuu siitä, ettei sopimusta täytetä tai että se täytetään virheellisesti, paitsi jos sopimuksen täyttämisessä olevat puutteet eivät johdu heidän tai muun palveluja suorittavan virheestä,

– –

sekä kuluttajien että matkapakettialan edun mukaista olisi velvoittaa matkanjärjestäjät ja välittäjät asettamaan riittävä vakuus maksukyvyttömyyden varalta, ja

jäsenvaltioiden tulisi voida antaa tai pitää voimassa säännöksiä tehokkaammasta matkapaketteihin sovellettavasta kuluttajansuojasta”.

4 Direktiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin tarkoituksena on lähentää toisiinsa jäsenvaltioiden lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, joita sovelletaan yhteisön alueella myytäviin tai myytäväksi tarjottaviin matkapaketteihin, mukaan lukien pakettilomat ja pakettikiertomatkat.”

5 Direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä

1) ’matkapaketilla’ tarkoitetaan etukäteen järjestettyä vähintään kahden jäljempänä mainitun palvelun yhdistelmää, kun ne myydään tai niitä tarjotaan myytäväksi yhdistettyyn hintaan ja kun palvelu kestää yli 24 tuntia tai sisältää majoituksen yön aikana:

   a) kuljetus;

   b) majoitus;

   c) muu matkailupalvelu, joka muodostaa huomattavan osan matkapaketista mutta joka ei välittömästi liity kuljetukseen tai majoitukseen.

   Saman matkapaketin eri osien laskuttaminen erikseen ei vapauta matkanjärjestäjää tai välittäjää tässä direktiivissä säädetyistä velvollisuuksista;

2) ’matkanjärjestäjällä’ tarkoitetaan henkilöä, joka muutoin kuin satunnaisesti järjestää matkapaketteja ja myy tai tarjoaa niitä myytäväksi suoraan taikka välittäjän välityksin;

3) ’välittäjällä’ tarkoitetaan henkilöä, joka myy tai tarjoaa myytäväksi matkanjärjestäjän kokoaman matkapaketin.”

6 Direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että sopimukseen sovelletaan seuraavia periaatteita:

a) sopimuksessa on mainittava ainakin matkapaketin sisällön mukaan kysymykseen tulevat liitteessä luetellut vähimmäistiedot;

b) kaikki sopimusehdot on tehtävä kirjallisesti tai muussa ymmärrettävässä ja kuluttajan saatavissa olevassa muodossa, ja ne on annettava tiedoksi kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä; kuluttajalle on annettava jäljennös sopimusehdoista;

c) mitä b alakohdassa säädetään, ei estä tekemästä viime hetken varauksia tai sopimuksia.”

7 Direktiivin 90/314 4 artiklan 6 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos kuluttaja purkaa sopimuksen 5 kohdan mukaisesti tai jos järjestäjä kuluttajasta riippumattomasta syystä peruuttaa matkapaketin ennen sovittua lähtöpäivää, kuluttajalla on oikeus:

a) joko osallistua laadultaan vastaavalle tai paremmalle pakettimatkalle, jos matkanjärjestäjä tai välittäjä voi tarjota korvaavan matkapaketin. Jos tarjottu korvaava matkapaketti on laadultaan huonompi, matkanjärjestäjän on palautettava hinnanerotus kuluttajalle;

b) tai saada niin pian kuin mahdollista takaisin kaikki sopimuksen perusteella maksamansa rahamäärät.”

8 Direktiivin 5 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että sopimuksen osapuolena oleva matkanjärjestäjä tai välittäjä vastaa suhteessa kuluttajaan sopimuksen mukaisten velvoitteiden asianmukaisesta täyttämisestä siitä riippumatta, kuuluuko niiden täyttäminen järjestäjälle, välittäjälle tai muulle palvelun suorittajalle, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta matkanjärjestäjän tai välittäjän oikeutta vaatia korvausta muilta palvelujen suorittajilta.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että matkanjärjestäjä tai välittäjä vastaa suhteessa kuluttajaan sopimuksen puutteellisesta tai virheellisestä täyttämisestä aiheutuvasta vahingosta, paitsi jos sopimuksen puutteellinen tai virheellinen täyttäminen ei johdu heidän tai muun palvelun suorittajan virheestä – –

– –”

9 Direktiivin 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Sopimuksen osapuolena olevan matkanjärjestäjän tai välittäjän on asetettava maksukyvyttömyyden varalta riittävä vakuus suoritettujen maksujen palauttamisen ja kuluttajan paluukuljetuksen turvaamiseksi.”

10 Saman direktiivin 8 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat antaa ja pitää voimassa säännöksiä, jotka antavat kuluttajalle tehokkaampaa suojaa tässä direktiivissä tarkoitettujen kysymysten osalta.”

11 Direktiivin 90/314 9 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset säännökset kirjallisina komissiolle. Komission on ilmoitettava tästä muille jäsenvaltioille.”

Unkarin oikeus

12 Matkanjärjestäjien ja -välittäjien toiminnasta 21.12.1996 annetun hallituksen asetuksen nro 213/1996 (az utazásszervező és -közvetítő tevékenységről szóló 213/1996. Korm. rendelet, jäljempänä hallituksen asetus 213/1996) 15 §:n 2 momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 90/314 2 artiklan 1–3 kohta ja 7 artikla.

13 Hallituksen asetuksen 213/1996 2 §:n mukaan Unkarissa matkanjärjestäjän tai -välittäjän toimintaa voivat harjoittaa vain matkatoimistot, jotka täyttävät kyseisessä asetuksessa vahvistetut edellytykset ja jotka on niiden omasta hakemuksesta kirjattu Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalin (Unkarin elinkeinolupaviranomainen, jäljempänä elinkeinolupaviranomainen) pitämään viralliseen julkiseen rekisteriin. Yksi rekisteriin kirjaamisen edellytyksistä on se, että yrityksellä on kyseisen asetuksen 8 §:n säännösten mukainen vakuus.

14 Hallituksen asetuksen 213/1996 8 §:n 1 momentin mukaan vakuus voidaan antaa

”a) pankkitakauksena

b) yhdeltä tai useammalta vakuutusyhtiöltä otettuna vakuutuksena, jossa voidaan ottaa huomioon myös matkustajien lukumäärä (suoraan matkustajien hyväksi), tai

c) rahamääränä, jonka matkatoimisto on tallettanut luottolaitokseen avatulle erilliselle tilille ja joka on jäädytetty 10 §:n 1 momentissa vahvistettuihin tarkoituksiin.

Vakuuden on oltava suuruudeltaan tietty prosenttiosuus järjestettyjen matkojen myynnin arvioidusta nettoliikevaihdosta tai tietty vähimmäismäärä.”

15 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää, matkatoimiston on kyseisen asetuksen 8 §:n 7 momentin mukaan – tarpeen vaatiessa – viimeistään jokaisen vuoden toukokuun 31 päivänä kasvatettava vakuutta arvoon, joka perustuu kirjanpidosta vuonna 2000 annetun lain C (a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény) mukaisesti laskettavaan myynnin nettoliikevaihtoon sinä vuonna, jolloin pankkitakausta tai vakuutusta koskeva sopimus tehtiin taikka varat talletettiin.

16 Hallituksen asetuksen 213/1996 8 §:n 9 momentin ja 10 §:n 1 momentin a ja b kohdan yhdessä lukemisesta ilmenee, että vakuudesta on voitava milloin tahansa kattaa kyseisen asetuksen 10 §:n 1 momentissa tarkoitetut kulut, ennakkomaksut ja kokonaismaksut eli kustannukset hätätilanteeseen joutuneiden matkustajien avustamisesta, esimerkiksi paluukuljetuksista ja muusta kuin vapaaehtoisesta oleskelusta aiheutuvat kustannukset, sekä vastaanotetut ennakkomaksut ja kokonaismaksut. Jos todellinen liikevaihto ylittää yli 10 prosentilla vakuuden asettamisen yhteydessä viitteenä käytetyn liikevaihdon, matkatoimiston on mukautettava vakuuden määrää todellista liikevaihtoa vastaavaksi seuraavien viiden työpäivän aikana ja esitettävä viipymättä selvitys tästä toimenpiteestä elinkeinolupaviranomaiselle.

17 Hallituksen asetuksen 213/1996 8 §:n 3 momentissa säädetään, että prosenttiosuus tai vähimmäismäärä riippuu siitä,

— sisältääkö myytävä matkapaketti matkan Unkarista ulkomaille vai matkan, jossa lähtöpaikka ja määränpää ovat ulkomailla, taikka sisältääkö se Unkarin sisäisen matkan

— määrätäänkö matkapaketissa paikkojen varaamisesta muilta kuin reittilennoilta (charter) siinä tapauksessa, että kyse on matkapaketista, joka sisältää matkan Unkarista ulkomaille tai matkan, jossa lähtöpaikka ja määränpää sijaitsevat ulkomailla

— ylittävätkö vakuuden kattamaan sopimukseen perustuvat velvoitteet 25 prosenttia liikevaihdosta. Vakuuden kattamana sopimuksena pidetään sopimusta, joka ei mahdollista sopimukseen kuuluvien palvelujen peruuttamista, mistä syystä siitä koituu yritykselle säännöllisesti toistuvia maksuvelvoitteita?

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

18 Pääasian valittajat tekivät vuonna 2009 matkanjärjestäjä 5 Kontinens Utazási kft:n kanssa matkasopimuksia, joiden nojalla he maksoivat ennakkomaksuja ja joissain tapauksissa matkan kokonaishinnan.

19 Kyseinen matkatoimisto tuli maksukyvyttömäksi ennen pääasiassa kyseessä olevien matkojen alkamista.

20 Mainitun matkanjärjestäjän ja QBE Insurancen välisen matkanjärjestäjien ja -välittäjien vakuutta koskevan vakuutussopimuksen mukaan QBE Insurance oli sitoutunut vakuutustapahtuman sattuessa korvaamaan matkustajien paluukuljetuksesta ja muusta kuin vapaaehtoisesta oleskelusta aiheutuvat kulut sekä – mikäli kyseiset kulut eivät ylitä vakuutettujen riskien korvauskattoa – palauttamaan matkoista saadut ennakkomaksut ja kokonaishinnat. Sopimuspuolet olivat sopineet 40 000 000 Unkarin forintin (HUF) suuruisesta korvauksen enimmäismäärästä.

21 Korvauskaton vuoksi pääasian valittajat saivat takaisin vain 22 prosenttia maksamistaan ennakkomaksuista ja kokonaishinnoista.

22 Tämän seurauksena he nostivat kanteen ensimmäisessä oikeusasteessa ja vaativat, että QBE Insurance ja Unkarin valtio velvoitetaan korvaamaan heille ennakkomaksuista ja kokonaishinnoista palauttamatta jäänyt määrä.

23 He esittivät, että hallituksen asetus 213/1996 on direktiivin 90/314 7 artiklan vastainen ja että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltioilla on korvausvelvollisuus siinä tapauksessa, ettei direktiiviä ole pantu asianmukaisesti täytäntöön kansallisessa oikeudessa.

24 Asian ensimmäisessä asteessa käsitellyt tuomioistuin hylkäsi kanteen. Se katsoi muun muassa, että Unkarin valtio oli pannut direktiivin asianmukaisesti täytäntöön kansallisessa oikeudessa.

25 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi asia tuli valittajien valitettua ensimmäisessä oikeusasteessa annetusta tuomiosta, on vahvistanut mainitun tuomion QBE Insurancen osalta.

26 Tässä tilanteessa Fővárosi Ítélőtábla, joka on epävarma siitä, onko hallituksen asetus 213/1996 sopusoinnussa direktiivin 90/314 säännösten kanssa, on päättänyt lykätä ratkaisun antamista asiassa ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko kansallinen lainsäätäjä pannut direktiivin [90/314] 7 ja 9 artiklan asianmukaisesti täytäntöön eli taannut yksityisille tehokkaan suojan matkanjärjestäjien tai -välittäjien maksukyvyttömyyden tai konkurssin varalta, kun se on säätänyt, että matkanjärjestäjän tai -välittäjän antaman vakuuden määrän on vastattava tiettyä prosenttiosuutta järjestettyjen matkojen myynnin arvioidusta nettoliikevaihdosta tai tiettyä vähimmäismäärää?

2) Mikäli Unkarin valtion voidaan todeta rikkoneen oikeussääntöjä, onko rikkominen riittävän ilmeinen, jotta sen voidaan todeta olevan vastuussa aiheutuneista vahingoista?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

27 Työjärjestyksen 99 artiklan mukaan on niin, että jos ennakkoratkaisukysymys on samanlainen kuin kysymys, johon unionin tuomioistuin on jo antanut ratkaisun, tai jos kysymykseen annettava vastaus on selvästi johdettavissa oikeuskäytännöstä tai jos ennakkoratkaisukysymykseen annettavasta vastauksesta ei ole perusteltua epäilystä, unionin tuomioistuin voi esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa päättää ratkaista asian perustellulla määräyksellä.

28 Nyt käsiteltävässä asiassa on syytä soveltaa mainittua artiklaa.

Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

29 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään olennaisilta osin sitä, onko direktiivin 90/314 7 ja 9 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen selvityksen mukaan säädetään ainoastaan, että vakuuden, joka matkanjärjestäjän tai -välittäjän on annettava, määrä on tietty prosenttiosuus järjestettyjen matkojen myynnin arvioidusta nettoliikevaihdosta merkityksellisenä pidetyn tilivuoden aikana tai vahvistettava vähimmäismäärä.

30 Tässä yhteydessä on huomautettava, että SEUT 267 artiklassa vahvistettu yhteistyöjärjestelmä perustuu kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen tehtävien selkeään jakoon. SEUT 267 artiklaan perustuvassa menettelyssä kansallisten säännösten tulkinta kuuluu jäsenvaltioiden tuomioistuimille eikä unionin tuomioistuimelle, eikä tämän tehtävänä ole lausua kansallisten oikeussääntöjen yhteensoveltuvuudesta unionin oikeuden säännösten kanssa. Unionin tuomioistuimella on sen sijaan toimivalta esittää kansalliselle tuomioistuimelle kaikki sellaiset unionin oikeuden tulkintaan liittyvät seikat, joiden avulla se voi arvioida kansallisten oikeussääntöjen yhteensoveltuvuutta unionin oikeuden

kanssa (yhdistetyt asiat C-338/04, C-359/04 ja C-360/04, Placanica ym., tuomio 6.3.2007, Kok., s. I-1891, 36 kohta ja asia C-42/07, Liga Portuguesa de Futebol Profissional ja Bwin International, tuomio 8.9.2009, Kok., s. I-7633, 37 kohta).

31 Vaikka on totta, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämien ennakkoratkaisukysymysten sanamuodon perusteella unionin tuomioistuinta pyydetään lausumaan kansallisen oikeussäännön yhteensoveltuvuudesta unionin oikeuden kanssa, mikään ei kuitenkaan estä unionin tuomioistuinta antamasta hyödyllistä vastausta ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle siten, että se esittää tälle kaikki unionin oikeuden tulkintaan liittyvät seikat, joiden avulla tämä voi itse arvioida kansallisen oikeuden yhteensoveltuvuutta unionin oikeuden kanssa (ks. vastaavasti asia C-443/06, Hollmann, tuomio 11.10.2007, Kok., s. I-8491, 21 kohta ja asia C-25/11, Varzim Sol, tuomio 16.2.2012, 28 kohta).

32 Tästä on muistutettava aluksi, että direktiivin 90/314 7 artiklan mukaan matkanjärjestäjällä on velvollisuus asettaa maksukyvyttömyyden tai konkurssin varalta riittävä vakuus suoritettujen maksujen palauttamisen ja kuluttajan paluukuljetuksen turvaamiseksi ja että tällaisen vakuuden tarkoituksena on suojata kuluttajaa matkanjärjestäjän maksukyvyttömyydestä tai konkurssista aiheutuvilta taloudellisilta riskeiltä (ks. yhdistetyt asiat C-178/94, C-179/94 ja C-188/94-C-190/94, Dillenkofer ym., tuomio 8.10.1996, Kok., s. I-4845, 34 ja 35 kohta).

33 Kyseisen säännöksen keskeisenä tarkoituksena on siten varmistaa, että kuluttajan paluukuljetus ja hänen suorittamiensa maksujen palautus turvataan matkanjärjestäjän maksukyvyttömyyden tai konkurssin tapauksessa (ks. vastaavasti em. yhdistetyt asiat Dillenkofer ym., tuomion 35 ja 36 kohta).

34 Pääasiassa on huomautettava ensiksi, että pääasian kantajat ovat joutuneet kokemaan ne riskit, joihin direktiivin 90/314 7 artiklalla juuri pyritään varautumaan. Koska he ovat suorittaneet maksuja ennen matkaa, heille on aiheutunut riski kyseisten varojen menettämisestä.

35 Sitten on muistutettava, että asiassa C-140/97, Rechberger ym., 15.6.1999 annetun tuomion (Kok., s. I-3499) 74 kohdassa on todettu, että direktiivin 90/314 7 artikla merkitsee velvollisuutta saavuttaa tietty tulos eli antaa matkapaketin ostajille oikeus vakuuteen, joka kattaa suoritettujen maksujen palauttamisen ja heidän paluukuljetuksensa matkanjärjestäjän joutuessa konkurssiin, ja että vakuuden tarkoituksena on nimenomaan turvata kuluttajia konkurssin seurauksilta siitä riippumatta, mitkä ovat konkurssiin johtaneet syyt.

36 Tällaista direktiivin 90/314 7 artiklan tulkintaa tukee lisäksi direktiivin tarkoitus eli kuluttajansuojan korkean tason varmistaminen (ks. em. yhdistetyt asiat Dillenkofer ym., tuomion 39 kohta).

37 Tästä on todettu edellä mainitussa asiassa Rechberger ym. annetun tuomion 63 kohdassa, ettei direktiivin 90/314 perustelukappaleista tai 7 artiklan sanamuodosta ilmene mitään, minkä perusteella kyseisessä säännöksessä edellytettyä vakuutta voitaisiin rajoittaa.

38 Oikeuskäytännössä on lisäksi todettu, ettei kansallisessa lainsäädännössä ole asianmukaisesti pantu täytäntöön mainitusta 7 artiklasta johtuvia velvollisuuksia, ellei kansallinen lainsäädäntö todella takaa – olivatpa siinä säädetyt keinot sitten millaisia tahansa – kuluttajalle kaikkien hänen suorittamiensa maksujen palauttamista ja hänen paluukuljetustaan matkanjärjestäjän tullessa maksukyvyttömäksi (ks. em. asia Rechberger ym., tuomion 64 kohta).

39 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että pääasiassa vain osa pääasian valittajien suorittamista maksuista on voitu kattaa direktiivin 7 artiklassa tarkoitetusta vakuudesta.

40 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen, jolla on yksin toimivalta tulkita ja soveltaa kansallista oikeutta, on ratkaistava, onko tilanne aiheutunut siitä, että kansallisen lainsäätäjän käyttöön ottamasta järjestelmästä, kun otetaan huomioon vakuusmäärän laskemista koskevat yksityiskohtaiset säännöt,

seuraa se, että järjestelmässä säädetään riittämättömästä turvasta kuluttajien suorittamien maksujen palauttamiseksi ja mahdollisten paluukuljetuskustannusten kattamiseksi, koska järjestelmän rakenne on sellainen, ettei järjestelmä kykene ottamaan huomioon sen talouden alan tapahtumia, jota se koskee.

41 Ensimmäiseen kysymykseen on edellä esitetyn perusteella vastattava, että direktiivin 90/314 7 artiklaa on tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle lainsäädännölle, johon sisältyvillä yksityiskohtaisilla säännöillä ei tosiasiallisesti taata kuluttajalle kaikkien hänen suorittamiensa maksujen palauttamista ja hänen paluukuljetustaan matkanjärjestäjän maksukyvyttömyystilanteessa. Kansallisen tuomioistuimen on ratkaistava, onko sen käsiteltävänä olevassa asiassa kyseessä olevan kansallisen lainsäädännön tilanne tällainen.

Toinen ennakkoratkaisukysymys

42 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään olennaisilta osin sitä, merkitseekö kansallinen lainsäädäntö, jossa säädetään, että matkanjärjestäjän tai välittäjän antaman vakuuden määrä on tietty prosenttiosuus järjestettyjen matkojen myynnin arvioidusta nettoliikevaihdosta tai tietty vähimmäismäärä, oikeuden vahingonkorvaukseen synnyttävää riittävän ilmeistä unionin oikeuden rikkomista siltä osin kuin direktiivin 90/314 7 artikla on esteenä tällaiselle säännöstölle.

43 Oikeuskäytännöstä käy ilmi, että rikkominen on riittävän ilmeinen, kun toimielin tai jäsenvaltio on lainsäädäntövaltaansa käyttäessään rikkonut selvällä ja vakavalla tavalla sen toimivallalle asetettuja rajoja. Tässä suhteessa niitä seikkoja, joita toimivaltainen tuomioistuin voi ottaa huomioon, ovat erityisesti rikotun oikeusnormin selkeys ja täsmällisyys (asia C-392/93, British Telecommunications, tuomio 26.3.1996, Kok., s. I-1631, 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

44 Kuten edellä 38 kohdassa on todettu, kansallisessa lainsäädännössä ei ole asianmukaisesti pantu täytäntöön direktiivin 90/314 7 artiklasta johtuvia velvollisuuksia, ellei kansallinen lainsäädäntö todella takaa – olivatpa siinä säädetyt keinot sitten millaisia tahansa – kuluttajalle kaikkien hänen suorittamiensa maksujen palauttamista ja hänen paluukuljetustaan matkanjärjestäjän tullessa maksukyvyttömäksi (ks. em. asia Rechberger ym., tuomion 64 kohta).

45 Kansallisten tuomioistuinten on tutkittava, täyttyvätkö unionin oikeuden rikkomiseen perustuvan valtioiden vastuun edellytykset vai eivät.

46 Käsiteltävässä asiassa on todettava unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenevän selkeästi, että direktiivin 90/314 7 artikla on esteenä sellaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jolla ei tosiasiallisesti taata kuluttajalle kaikkien hänen suorittamiensa maksujen palauttamista ja hänen paluukuljetustaan matkanjärjestäjän tullessa maksukyvyttömäksi. Koska jäsenvaltiolla ei ole lainkaan harkintavaltaa siinä, missä laajuudessa matkanjärjestäjältä tai -välittäjältä edellytettävän vakuuden on katettava kuluttajille aiheutuvat riskit, perusteet, joiden tarkoituksena tai seurauksena on kyseisen vakuuden laajuuden rajoittaminen, ovat selkeästi mainittuun direktiiviin perustuvien velvoitteiden vastaisia ja merkitsevät siten riittävän ilmeistä unionin oikeuden rikkomista, josta voi seurata korvausvelvollisuuden syntyminen kyseiselle jäsenvaltiolle, jos suora syy-yhteys voidaan todeta.

47 Toiseen kysymykseen on edellä esitetyn perusteella vastattava, että direktiivin 90/314 7 artiklaa on tulkittava siten, että jäsenvaltiolla ei ole lainkaan harkintavaltaa siinä, missä laajuudessa matkanjärjestäjältä tai -välittäjältä edellytettävän vakuuden on katettava kuluttajille aiheutuvat riskit. Kansallisen tuomioistuimen on tutkittava, onko mainitun vakuuden määrän asettamista koskevilla kyseessä olevan jäsenvaltion säätämillä perusteilla tarkoitus rajoittaa niiden riskien laajuutta, jotka kyseisestä vakuudesta on katettava, tai onko niillä tällainen seuraus, jolloin ne olisivat selkeästi

mainittuun direktiiviin perustuvien velvoitteiden vastaisia ja merkitsisivät riittävän ilmeistä unionin oikeuden rikkomista, josta voi seurata vahingonkorvausvastuun syntyminen kyseiselle jäsenvaltiolle, jos suora syy-yhteys voidaan todeta.

Oikeudenkäyntikulut

48 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kuudes jaosto) on määrännyt seuraavaa:

1) **Matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatkoista 13.6.1990 annetun neuvoston direktiivin 90/314 7 artiklaa on tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle lainsäädännölle, johon sisältyvillä yksityiskohtaisilla säännöillä ei tosiasiallisesti taata kuluttajalle kaikkien hänen suorittamiensa maksujen palauttamista ja hänen paluukuljetustaan matkanjärjestäjän maksukyvyttömyystilanteessa. Kansallisen tuomioistuimen on ratkaistava, onko sen käsiteltävänä olevassa asiassa kyseessä olevan kansallisen lainsäädännön tilanne tällainen.**

2) **Direktiivin 90/314 7 artiklaa on tulkittava siten, että jäsenvaltiolla ei ole lainkaan harkintavaltaa siinä, missä laajuudessa matkanjärjestäjältä tai -välittäjältä edellytettävän vakuuden on katettava kuluttajille aiheutuvat riskit. Kansallisen tuomioistuimen on tutkittava, onko mainitun vakuuden määrän asettamista koskevilla kyseessä olevan jäsenvaltion säätämillä perusteilla tarkoitus rajoittaa niiden riskien laajuutta, jotka kyseisestä vakuudesta on katettava, tai onko niillä tällainen seuraus, jolloin ne olisivat selkeästi mainittuun direktiiviin perustuvien velvoitteiden vastaisia ja merkitsisivät riittävän ilmeistä unionin oikeuden rikkomista, josta voi seurata vahingonkorvausvastuun syntyminen kyseiselle jäsenvaltiolle, jos suora syy-yhteys voidaan todeta.**

Allekirjoitukset